

แผนการสอน

เรื่อง กายวิภาคที่เกี่ยวข้องกับงานศัลยกรรมช่องปาก

กระบวนวิชา : DOS 408381 (ศัลยศาสตร์ช่องปาก 1)

เวลาที่ใช้ : 2 คาบ (2 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายลักษณะทางกายวิภาค และโครงสร้างที่เกี่ยวข้องของกระดูก maxilla และ mandible
2. อธิบายลักษณะทางกายวิภาค และการทำหน้าที่ของระบบกล้ามเนื้อ ระบบหลอดเลือด ระบบเส้นประสาท ระบบท่อน้ำลายและต่อมน้ำลาย ระบบหลอดน้ำเหลืองและต่อมน้ำเหลือง
3. อธิบายลักษณะทางกายวิภาคของโครงสร้างต่าง ๆ บริเวณช่องปาก ขากรรไกร และใบหน้า ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร
4. นำความรู้ทางกายวิภาคไปใช้ในทางคลินิกได้

เนื้อหา

1. ลักษณะทางกายวิภาคของกระดูก บริเวณใบหน้า และขากรรไกร
 - รูปร่างของกระดูกชิ้นต่าง ๆ และ bony landmark ที่สำคัญ
 - ความสัมพันธ์กันของกระดูกชิ้นต่าง ๆ
 - ความสัมพันธ์ของกระดูกกับโครงสร้างอื่น ๆ เช่น จุดเกาะของกล้ามเนื้อ ต่อมน ต่าง ๆ ตำแหน่งของเส้นเลือด เส้นประสาทที่อ้างอิงด้วย bony landmark
 - ข้อควรระวังและผลแทรกซ้อนจากงานศัลยกรรมช่องปาก
2. ลักษณะทางกายวิภาคของโครงสร้างต่าง ๆ บริเวณช่องปาก ขากรรไกร และใบหน้า เช่น กล้ามเนื้อ เส้นเลือด เส้นประสาท
 - ความสัมพันธ์กันระหว่างโครงสร้าง
 - การทำหน้าที่ของโครงสร้างต่าง ๆ
 - ข้อควรระวังหรือสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการทำงานศัลยกรรมช่องปากที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางกายวิภาคต่าง ๆ โดยโครงสร้างต่าง ๆ มีดังนี้
 - กล้ามเนื้อบดเคี้ยว (Masticatory muscles)
 - Masseter

- Medial pterygoid
- Lateral pterygoid
- Temporalis muscle
- กล้ามเนื้อแสดงสีหน้า (Muscles of facial expression) มีดต่าง ๆ
- กล้ามเนื้อบริเวณคอ (Neck muscles) โดยเฉพาะในกลุ่ม Suprahyoid
- ระบบหลอดเลือดแดงที่มาเลี้ยงบริเวณช่องปากและขากรรไกร (ทั้ง 8 branches ของ External carotid artery)
- ระบบหลอดเลือดดำ บริเวณช่องปาก และขากรรไกร
- ระบบเส้นประสาท รับความรู้สึก (sensory) ประสาทสั่งการ (Motor) และระบบประสาทอัตโนมัติ (autonomic)
- การแปรผันทางกายวิภาค (Variations of anatomy) ที่มีผลต่อการทำงานสัลยกรรมช่องปาก

กิจกรรม :

1. ในชั่วโมงแรกของการบรรยาย จะนำภาพเคลื่อนไหวของงานสัลยกรรมช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลมาฉายให้นักศึกษาดู เพื่อให้เห็นองค์ประกอบของงานและความสำคัญของวิชากายวิภาคศาสตร์ต่อสัลแพทย์
2. ในการบรรยายแต่ละหัวข้อจะพยายามชี้ให้เห็นความสำคัญทางคลินิกและการนำไปใช้จริง หรือข้อพึงระวังต่าง ๆ

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน
2. แผ่นใส
3. ภาพเคลื่อนไหว

การประเมินผล : การทดสอบ โดยใช้ข้อสอบปรนัย

แหล่งวิทยาการ

1. บังอร ฉางทรัพย์. กายวิภาคศาสตร์ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.
2. มีชัย ศรีใส, บุญเที่ยง สีติสาร. มหกายวิภาคศาสตร์ประยุกต์ เล่มที่ 2 (ศีรษะและคอ). คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2530

3. Dubrul EL. *Oral Anatomy: 8th ed.* Ishiyaku Euro America, Inc. 1988.
4. Frick H. *Human Anatomy 1.* New York: Thieme Medical Publishers, Inc. 1991.
5. Robert MH. *Color Atlas of Head and Neck Anaotmy 2nd ed.* ST. Louis : Mosby: 1994.